

0	3	5	7	10	13	19	25	36	48	55	62	69	75	85	90	92	93	95	96	97	99	100
0	2	4	6	8	10	15	20	30	40	45	50	55	60	70	80	85	90	92	94	96	98	100

Maanantaina 2. tammikuuta 2012

PÄIVÄSTÄ TOISEEN

02.01.12

Aurinko nousee

Helsingissä kello 9.24
ja laskee kello 15.24
Oulussa kello 10.24
ja laskee kello 14.20

Päivän sana

2.1. Minä olen Herra, Jahve on minun nimeni. Kunniani kirkkautta minä en kenellekään luovuta, en minulle kuuluvaa ylistystä jumalankaville. Jes. 42:8
3.1. Anna palvelijoillesi voimaa pelotta julistaa sanaasi. Ojenna kätesi, niin että sairaut paranevat, että tapahtuu tunteuskoja ja ihmeitä pyhän palvelijasi Jeesuksen nimes-sä. A.p.t. 4:29–30

Nimipäiviä

Tänään maanantaina: Aapeli Huomenna tiistaina: Elmeri, Elmo, Elmer

Mietelause

Selvimmin sanottu vaatii pisimmän ajan tullaakseen kuulluksi.
Wilhelm Ekelund

TERVEENÄ TYÖSSÄ

Tuoksujen taikaa

Muistatko miltä tuoksui lapsuuden joulou? Entä ulkovaatteet pakkaspäivänä? Pystytkö palauttamaan mieleesi mummlolan tuoksun?

Ihmisellä on vahva tuoksu- tai hajumuisti. Itse asiassa se on yksi parhaista muistiaisteista. Tuoksut jättävät muistijäljen ja tuoksujen uudelleen haistelu palauttaa mieleen tilanteita, henkilöitä, paikkoja, tunnelmia ja tunteita jopa vuosikymmenten takaa. Tuoksu voi laukaista muistamaan jo miltei unohtuneita asioita.

Hajuaisti suojelee ihmistä. Pahan hajuaista ruokaa ei tee mieli syödä, sillä sitä pitää vaistomaisesti pilaantuneena. Nykyaajan ihminen ei tosin enää luota tässä asiassa niin paljon aisteihinsä, vaan enemmän pakkausten parasta ennen -päivämääriin.

Kaikilla ihmisillä on varmasti lempituoksuja. Hajumieli-ty mysten sanotaan ohjaavan jopa parinvalintaa. Joka tapauksessa on helppo sanoa, kumpi vetää enemmän puoleensa: hammaislääkärin vastaanoton vai kahvilan tuoreen pullan tuoksu.

Tuoksuja käytetään myös kaupallisiin tarkoituksiin. Hyvän tuoksuisessa kaupassa on miellyttävä ja ehkä innostavakin asiodia.

Tuoksumuisti tuo turvaa. Pienet lapset pitävät tutun tuoksuista univieraina vieraassa paikassa yöpyessään. Myös kotona uni tulee paremmin tuttu riepu kainalossa.

Tuoksumuistista on iloa tutkitusti myös dementiaipotilaiden hoidossa. Aikaisemmin kasveja pidettiin jopa haitallisina dementiakodeissa. Uudemman tiedon mukaan moniaistinen viherympäristö on kuitenkin dementikolle paras. Tuoksumuisti säilyy, vaikka muu muisti saattaa olla hyvinkin vaurioitunut. Dementikko ei ehkä enää tiedä kuka on, mutta tutun tuoksun kautta hän voi saada yhteyden itseensä ja menneisyyteensä.

Monilla eläimillä on monin verroin parempi hajuaisti kuin ihmisellä. Hyvään hajuaistiin liittyy myös verraton hajumuisti. Esimerkiksi koirat voivat muistaa hajun perusteella kauan sitten tapaamansa ihmisen. Koiran hajuaistia käytetäänkin hyväksi poliisitutkimuksissa, turvatarkastuksissa ja laittomi-en aineiden etsimisessä.

Eläimet tunnistavat hoitajansa tuoksusta. Tuttu haju tuo vakautta ja sujuvuutta hoitotilanteeseen. Tuoksu on siis myös turvallisuustekijä.

Tuoksuista on iloa ja hyötyä – niistä kannattaa iloita ja hyötyä!

LUKENUT MIES

Hyväuskoisen hölmön perikuva

Hyväuskoisella hölmöllä tarkoitettiin takavuosina huippulahjakasta idealistia, joka vasemmistosympatioidensa vuoksi lähti riemumielin yhteistoimintaan kommunistien kanssa. Harvan kohdalla seikkailu päättyi onnellisesti.

Ensimmäisenä tulee mieleen aina tohtori Ele Alenius, joka tosien alun perinkin tiesi, mihin lähti. Peräänantamattomuus neuvostopainostuksen alla loi hänelle ansaitsematontakin sädekehää.

Sen sijaan tohtori Otto Brusiin (1906–73) täyttää hyväuskoisen hölmön määritelmän täydellisesti. Hän oli kansainvälisesti tunnetuimpia suomalaisia oikeusteoreetikkoja, mutta kotimaassa hänen maineensa tahrasi lähtemättömästi lyhyt kausi kommunistisen Valpon nimellisenä päällikkönä sodan jälkeen.

Brusiin opiskeli ulkomailla-kin, väitteli nuorena tohtoriksi ja monipuolisesti lahjakkaana henkilönä seurusteli 30-luvun kulttuuriradikaalien kanssa. Tämä yhdistelmä ei ollut parhaita eväitä tiellä kohti työelämää sen ajan Suomessa.

Perheellisen oli yritettävä. Epäilemättä Brusiin uskoi, että kansandemokraattien johdolla rakennettaisiin humaania ja demokraattista Suomea sotaa edeltäneen oikealle ontumisen sijalle. Brusiin ei ollut puolueen jäsen, mutta hän kelpasi kommunisteille salaisen poliisin Valpon päälliköksi. Hänet hyväksyi itse valvontakomission päällikkö, kenraaliverstyi Andrei Zhdanov.

Kommunistien tapana oli nimittää arvostettuja, muodollisesti päteviä keulakuvia.

Heidän takanaan kovan linjan apulaispäälliköt tekivät todelliset ratkaisut. Valpossa se kova oli SKP:n puheenjohtaja Aimo Aaltonen. Brusiinin silmät avautuivat todellisuuteen nopeasti. Brusiin keskittyi jälleen täysillä oikeustieteeseen taloudellisesti äärimmäisen ahtaissa oloissa. Kansainvälistä tunnus-tusta tuli laajalti ja lopulta avautui professuuri Turussa. Vanha perivastustaja, sotasyyllisenä tuomittu professori T.M. Kivi-mäki tasoitti sitä tietä.

Matti Rinne on entinen kulttuuritoimittaja, joka eläke-päivinään tutki suomalaisen kulttuuriradikalismin vaihteita. Siinä puuhassa hän törmäsi Otto Brusiinin nimeen. Entinen ministeri ja maaherra Kaarina Suonio houkutteli hänet isänsä elämäkerran kirjoittajaksi.

PEKKA ALAROTU

Matti Rinne: Tohtori Brusiinin oikeusopillinen elämä. 266 sivua. Teos.

MAASEUDUN TULEVAISUUS

Tuoksujen uudelleen haistelu palauttaa mieleen tilanteita, henkilöitä, paikkoja, tunnelmia ja tunteita jopa vuosikymmenten takaa. ANNA-RIIKKA PUKARI TERVEENÄ TYÖSSÄ -PALSTALLA

Koiravahingot nostattavat susivastaisuutta

Pihoilla vahinkoja aiheuttavat

tyypillisesti yksinäiset sudet.

Metsästystilanteis-sa koiran kimppuun käy yleensä kaksi tai useampia susia.

.....

Koiran ja suden kohtaamiseen johtavat tekijät tunnetaan melko huonosti. Ruotsin peto-vahinkokeskuksen tilastojen mukaan susihyökkäyksistä yli 80 prosenttia sattuu metsästys-tilanteessa.

Suomessa 2000-luvun al-kupuolella kerätyn aineiston mukaan puolet hyökkäyksistä tehtiin metsästystilanteessa ja puolet metsällä.

On esitetty kolme olettamusta suden halulle hyökätä koiran kimppuun. Yhden olettamuk-sen mukaan susi pitää koiraa saaliina, toisen mukaan koirra on sudelle kilpailija ja kolmas olettamus on, että koirra on sudelle toista lajia oleva pienempi peteoläin.

Todennäköisimmin lähim-pänä totuutta on petovahinko-keskuksen arvioiden mukaan olettamus, jonka mukaan susi pitää koiraa toisena sutena, kil-pailijana.



Koiran haukkumisen on uskottu lisäävän riskiä joutua suden hyökkäyksen uhriksi.

Haukku on riski

Koiran haukkumisen uskotaan lisäävän sen riskiä joutua suden hyökkäyksen kohteeksi.

Sekä Ruotsissa että Suomessa eri rotuisista koirista useimmin

suden tappamiksi tai vahin-goittamiksi joutuivat ajokoirat ja hirvikoirat, jotka molemmat haukkuvat metsästystilantees-sa paljon. Pihoilla sudet ovat Suomessa tappaneet etenkin

suomenpystykorvia.

Ruotsin petovahinkokeskuk-sen mukaan haukku ei ole kui-tenkaan olennainen tekijä tai lisää riskiä. Ruotsissa on lavas-tettu tilanteita, joissa susia on

yritetty houkutella haukkuvalla koiralla ja nauhurilta kuuluvalla haukulla paikalle.

Tilanne toistettiin yli 20 kertaa alueilla, missä tiedettiin olevan susilaumoja, pareja tai

.....

Selkeät säännöt kohentaisivat ulkomaalaisten marjanpoimijoiden asemaa

Suomessa tarvitaan ulkomaal-aisia metsämarjanpoimijoita, jotta yritykset saavat raaka-ai-neita tuotteisiinsa. Poimijoiden aseman parantaminen vaatii kuitenkin nykyistä selkeämpää sääntelyä ja valvontaa.

Marjanpoimijoiden aseman parantamiseksi ja kaupallisen poiminnan sosiaalisen hyväk-synnän lisäämiseksi tutkijat **Pekka Rantanen** ja **Jarno Valkonen** ehdottavat, että kaupalli-sen marjanpoiminnan seuranta keskitetään yhdelle viranomai-selle, ulkomaalaisia poimijoita kutsuvilta yrityksiltä edellyte-tään ennako- ja jälkiselvityksiä ja kaupalliselle marjanpoimin-nalle luodaan ulkopuolisen ar-voima laatujärjestelmä.

Ulkoasiainministeriön tilaa-ma tutkimus ulkomaalaisista metsämarjanpoimijoista Suo-messa valmistui joulukuussa. Lappea-instituutin teettämässä tutkimuksen kohteena olivat thaimaalaiset, jotka heitä on eniten luonnonmarjoja poimi-vista ulkomaalaisista.

Viime vuonna marjanpoimin-taan myönnettiin viisumeita noin 2 400 thaimaalaiselle. Uk-rainalaisille myönnettiin vajaa 600 ja venäläisille runsas 400 viisumia.

Poimijat eivät ole työsuhteessa

Suomessa yritysten ja heidän maahan kutsumiensa poimijoi-den suhdetta ei tulkita työsuh-teeksi. Tulkinnan rohkaisemina yritykset alkoivat kutsua poi-mijoita vuonna 2005. Tuolloin kutsun esitti yksi yritys 92 thai-maalaiselle poimijalle.

Viime vuonna kymmenen yritystä kutsui thaimaalaisia poimijoita. Joukossa on sekä marjoja ostavia ja jalostavia että marjoja ostavia ja edelleen myy-viä yrityksiä

Yritykset kutsuvat poimijoita Suomessa aikana, jolloin ei pys-tytä arvioimaan tulevan sadon määrää. Kutsujat ottavat tietoi-sen riskin siitä, että raskaasta työstä huolimatta poimijat jää-vät tappiolle.

Tutkijoiden mielestä yrityk-sillä pitäisi olla suunnitelma siitä, miten huonon satokauden aiheuttamat menetykset korva-taan poimijoille. Kaikesta huo-limatta yritykset ovat ainakin moraalaisessa mielessä vastuussa kutumistaan poimijoista, Ran-tanen ja Valkonen sanovat.

Ulkomaalaisia marjanpoi-mijoita kutsuvien yritysten toimintaperiaatteiden mukaan kutsujan on huolehdittava siitä, että poimijoilla on ennen Suomeen tuloa todenumkainen



käsitys poimintatyöstä ja sen riskeistä kuten toiminnan jää-minen tappiolliseksi.

Viime vuoden yritysten en-nakkoselvityksissä kysymyk-seen mahdollisten tappioiden korvaamisesta ottaa kantaa neljä yritystä yhdeksästä. Mi-kään yritys ei takaa täydellistä tappioiden kattamista, jota kau-sityöohje edellyttää.

Rekrytoija lain ulkopuolella Thaimaassa poimijoita rekry-toivia ihmisiä kutsutaan koordinaattoreiksi.

He tulevat Suomeen Scheng-en-viisumilla eli samanlaisella statuksella kuin poimijatkin.

Heitä voisi kutsua rekrytoi-jiksi, mutta sanalla muodostuu Thaimaassa ero rekrytointi-fir-moihin ja niiden rekrytoijiin.

Thaimaan lainsäädäntö määrittää rekrytointi- ja henki-löstövuokrausfirmojen toiminta-a, mutta koordinaattoreita koskevaa lainsäädäntöä ei ole. Keskeisin ero on se, että rekry-tointiryityksiltä voidaan vaatia pankkitalletus palkkojen takaa-miseksi.

MAIJA ALA-SIURUA

Suomalaiset poimivat luonnonmarjoja useimmiten omaan käyttöön.

Halpa marja ei innosta suomalaisia poimimaan

Luonnonmarjoja käyttävät yritykset eivät voi laskea raaka-ainehankintaansa suomalaisten varaan, koska heitä marjojen poimiminen kaupallisiin tarkoi-tuksiin ei innosta. Syynä tähän on tutkijoiden **Pekka Rantanen** ja **Jarno Valkonen** mukaan luonnonmarjojen hinta.

Esimerkiksi mustikan nimel-ishinta on pysynyt lähes sama-na vuosikymmeniä.

Vuonna 1980 mustikkakilon nimellishinta oli 1,5 euroa ja 1,3 euroa vuonna 2005. Samana aikana elinkustannusindeksi on noussut noin 2,5-kertaiseksi.

Viime vuonna kilosta ros-kaisesta mustikkaa maksettiin enimmillään 2,5 euroa. Kallein-ta mustikka oli Länsi-Lapissa 3 euroa kilolta, koska rajan takana Ruotsissa mustikasta maksettiin Suomea parempaa hintaa.

Thaimaalaiset poimivat vii-me vuonna 7,5 miljoonaa kiloa metsämarjoja.

Jos olettaa, että keskimää-räinen poiminta-aika päivässä on 11 tuntia ja poimintapäiviä 60, niin keskimääräinen brut-totuntiansio on ollut 8,1 euroa ja nettotuloansio 3,7 euroa per tunti.

Rantanen ja Valkonen ovat selvittäneet thaimaalaisten metsämarjanpoimijoiden olo-suhteita Suomessa ja Thai-maassa. Tutkimus valmistui joulukuussa.

Luonnonmarjat tuottavat vuodessa satoa 500 miljoonaa kiloa.

Tästä määrästä kerätään tal-teen noin 45 miljoonaa kiloa, joista 15 miljoonaa kiloa pääty kaupalliseen käyttöön.

Ulkomaalaiset poimivat sel-västi yli puolet kaupalliseen käyttöön tarvittavasta marja-määrästä.

Kaupallisesti tärkein luon-nonmarjamme on puolukka.

MAIJA ALA-SIURUA

yksinäisiä susia. Seitsemän ker-taa häkissä pidettiin haukkuvaa koiraa ja lopuissa tilanteissa soitettiin nauhurilta ajokoiran ajohaukkua. Nauhurin lähellä pidettiin koiraa.

Pannoitettujen susien liikkei-tä paikannuslaitteilla peilanneet tutkijat olivat satojen metrien päässä nauhurista ja koirasta, jotta vaikutelma metsästysti-lanteesta olisi mahdollisimman aito.

Haukku ei saanut susia hyök-käämään.

Lupa suden kaatoon

Ruotsin petovahinkokeskus käyttää seuraavanlaista nyrkki-sääntöä, jos vahinkometsästys-lupaa suden kaatoon haetaan koiriin kohdistuneiden hyökkä-ysten perusteella. Jos kuluvan 12 kuukauden aikana vähintään kaksi seuraavista ehdoista täyt-tyy, lupaa puolletaan.

Jos sama susilauma, pari tai yksinäinen susi on todistetusti tehnyt vähintään neljä hyök-käystä kotieläinten kimppuun. Jos samat sudet ovat hyökän-neet vähintään kolmesti koirien kimppuun tai vähintään neljäs-ti, jos kyseessä on lauma. Tai jos yksi susi on hyökännyt ihmisen taluttaman koiran kimppuun.

Petovahinkokeskus on viran-omaisten ja organisaatioiden palvelukeskus, joka tekee työtä Ruotsin ympäristönsuojeluvi-raston toimeksiantona.

SARI PENTTINEN

Hirvet vähenneet Pohjois-Karjalassa

Pohjois-Karjalassa on viime viikon maastoarvioinnin perus-teella noin 3 900 hirveä. Määrä on noin 300 viimevuotista pie-nempi.

Koko maakunnan hirvikana-n tämänhetkinen tiheys on 2,8 eläintä tuhannella hehtaarilla.

Riistanhoitoyhdistysten alue-kokous on asettanut hirvitalo-usalueiden tiheystavoitteeksi 2,0–2,8 eläintä tuhannelle heh-taarille. Nyt tehdyn arvion mu-kaan tiheys on kymmeneksen ala- ja ylärajan läpuolella.

Arvioinnin mukaan alle kaksi hirveä tuhannella hehtaarilla on Ilomantsissa, Lieksassa ja Tuopovaarassa. Yli kolmen hirven tiheyteen arviot pääty-vät Juuan, Joensuun seudun ja Tohmajärvi-Värtsilän riis-tanhoitoyhdistyksissä. Muiden riistanhoitoyhdistysten hirviti-heys on näiden välissä.

Lopullinen kanta-arvio muo-dostuu maastoarvioinnin lisäksi saalisilmoitusten jäävän kannan arviosta ja hirvihavaintokorti-ten tiedoista, riistapäällikkö **Juha Kuittinen** kertoo.

Pohjois-Karjalaan on myön-netty tälle kaudelle 2 462 hir-venpyyntilupaa. Jahti päättyy vuoden lopussa.

Viime vuonna hirvien määrä arvioitiin kuukautta aikaisem-min. Silloin tulokseksi saatiin 4 200 eläintä.

REIJO VESTERINEN

Polvijärven kunnalle lahjaksi hirvenlihaa

Pohjoiskarjalainen Polvijärven kunta sai paikalliselta riistanhoitoyhdistykseltä joulun alla lahjaksi yhden hirven.

Polvijärven riistanhoitoyh-distys lahjoitti hirvenlihaa kunnalle kiitokseksi siitä, että kunta on luovuttanut maansa korvauksetta metsästyssuorojen käyttöön.

Keskuskeittöön emännät valmistivat hirvenlihasta kaa-topaistin. Siihen tarvittava por-saanliha ostettiin paikalliselta yrittäjältä, samoin liusukkeena tarjout piirakat.

Lihasta valmistetut yli 600 ateriaa nautittiin toimitakes-kuksessa ja koulukeskuksessa.

Polvijärven hallintojohtajan **Helena Kaasinen** mukaan kun-ta halusi suosia lähiruokaa.

REIJO VESTERINEN